

Asia: VN/19726/2023

Vammaispalvelulain voimaantulon siirtäminen

Lausuntopyyntö

Lausunnonantajan organisaatio

Hyvinvointialue

Kannatatteko uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä ajankohdasta 1.10.2023 uuteen ajankohtaan 1.10.2024?

Kyllä

Halutessanne voitte antaa tiiviit perustelut vastaukselle:

Pirkanmaan hyvinvointialue puoltaa lain voimaantulon siirtämistä säädösten huolellisen valmistelun, kustannusvaikutusten arvioinnin ja käytännön toimeenpanon varmistamiseksi.

Tarkoituksenmukainen käyttöönottoaika olisi 1.1.2025. Hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti vammaispalvelulakia tulisi edelleen tarkentaa siten, että lain viimesijaisuus erityislakina toteutuisi, pitkäaikaisen tuen tarpeessa elävien vammaisten palvelut ja niiden riittävä rahoitus turvattaisiin.

Pirkanmaan vammaispalvelujen toimintaa on yhdenmukaistettu voimassa olevan vammaispalvelulain ja erityishuoltolain säädösten mukaisesti. Toimintatapojen yhdenmukaistamista tältä pohjalta tulee edelleen jatkaa. Pirkanmaalla on valmisteilla uuden sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän käyttöönotto syksyllä 2024. Toimintaympäristön muutos on ollut merkittävä ja vallitsevassa henkilöstötilanteessa useiden uudistusten samanaikainen toteutus vaikeuttaisi tilannetta entisestään. Uuden lain voimaantuloa on pyritty valmistelussa kuitenkin jo ennakoimaan. Lain voimaantulon siirtämisellä varmistettaisiin uudistuksen läpiviennin edellyttämää henkilöstön osaamista ja resurssointia sekä järjestelmäratkaisujen käyttöönottoa.

Tarkennusta jatkovalmistelussa kaivataan etenkin lain soveltamisalan, lain tarkoittaman vammaisen henkilön, toimintarajoitteen sekä palvelukohtaisten myöntämisedellytysten määrittelyyn.

Ikääntymisrajauksen sisällyttäminen vammaispalvelulakiin olisi selkeyttänyt vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain soveltamisalaa ja vahvistanut vammaispalvelulain asemaa viimesijaisena erityislakina. Vammaispalvelu- tai sosiaalihuoltolain perusteella iäkkäille henkilöille myönnettävien palvelujen rajaa tulisi jatkovalmistelussa tarkentaa. Pirkanmaalla esimerkiksi vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja käyttävistä asiakkaista alkuvuoden 2023 aikana 43 % oli yli 75 vuotta täyttäneitä. Ikääntyneiden asiakkaiden ohjautuminen kevyempiin sosiaalihuoltolain

mukaisiin kuljetuspalveluihin synnyttäisi hallitusohjelmassa tavoiteltuja säästövaikutuksia. Kustannusvaikutusten hillitsemiseksi jatkossa tulisi myös lain sisältämien uusien palvelujen osalta arvioida niiden mahdollista muuttamista harkinnanvaraisiksi palveluiksi.

Lakiuudistuksen kustannusvaikutusten arviointi on ollut riittämätöntä ja arviot ovat eronneet merkittävästi. Lain soveltamisalan merkittävä laajeneminen samanaikaisesti hyvinvointialueille asetettujen kustannusnousun hillitsemisvelvoitteiden kanssa on ristiriitaista. Riittävä ja realistinen rahoituspohja tulee turvata uudistuksen onnistuneelle läpiviemiselle.

Moksén Heidi

Pirkanmaan hyvinvointialue - Marina Erhola, hyvinvointialuejohtaja